

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., za četrt leta 80 kr. — Naročnina se pošilja upravništvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice, št. 5. — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr.

Rokopisli se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr. dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Nekaj o nasprotnih denarnih zavodih.

Naši časniki pisali so že dostikrat in mnogo o naših denarnih zavodih, posebno pa o posojilnicah, ter so pojasnili, kolika dobrota so posebno naše slovenske posojilnice za našega kmeta, kajti obče je znano, da se je število eksekutivnih zemljiščnih prodaj v zadnjih letih zdatno znižalo, za kar gre hvala v prvi vrsti blagodejnemu delovanju naših posojilnic. Pri teh dobi skrben kmet, ako pride po nesreči ali pa skoz kako drugo neugodno naključje v denarne stiske tako, da ne more o pravem času izpolniti svojih dolžnosti gledé na plačilo, posojilo lahko proti nizkemu obrestovanju in brez mnogih stroškov ter mu tedaj ni treba izročiti se lakomnemu oderuhu. O naših posojilnicah se obče sme reči, da so skorej edini denarni zavod, ki popolnoma ugaja razmeram naših slovenskih kmetov.

To je, kakor smo že rekli, obče znano, in ni nam treba o tem še več pisati. Tembolj se nam pa potrebno zdi opozoriti slov. kmete na neki denarni zavod, oziroma na pravila in delovanje zavoda, ki nima svojega sedeža na slovenskih tleh, med našim ljudstvom, ki niti krajcarja ne obrne za naše ljudstvo, kateri zavod pa vendar-le pošilja svoje agente tudi v naše kraje in išče udov tudi med našim ljudstvom.

Ime tega društva, oziroma denarnega zavoda je: „Allgemeiner Grazer Selbsthilfsverein“. Ono ima svoj sedež v Gradcu ter je seveda v popolnoma nemških rokah. Pravila tega denarnega zavoda so razmeram naših kmetov tako nasprotna in tako neugodna, da pride skoro vsak kmet, ki vzame pri njem posojila, prej ali pa pozneje v veliko škodo, tako da ime tega zavoda na najboljši način v slovenščino preložimo, če rečemo, da je to društvo, katero pomagata samemu sebi, ne pa drugemu. Načelo ali namen društva je po glasu njegovih pravil, spodbujati k dobremu gospodarstvu z denarjem. Pa ravno tista pravila, ki izražajo to lepo na-

čelo, nasprotujejo po svojih ostalih določbah naravnost temu načelu. To nekoliko pojasniti našim kmetom je namen sledečih vrstic.

Pravila graškega „Selbsthilfsverein-a“ so tako zapleteno sestavljena, da mora celo strokovnjak, ki je sicer v takih zadevah jako skušen, dolgo premišljevati, preden iznajde, pod kakšnimi pogoji da daje n. pr. ta denarni zavod posojila. Vendar pa hočemo poskusiti ravno na podlagi pravil razodeti velike sitnosti, v katere pride lahko tisti, ki stopi s tem društvom v zvezo in postane njegov dolžnik. Ta namen bomo menda najprej dosegli, če objavimo račun, ki ga je imel z graškim „Selbsthilfsvereinom“ nek kmet iz Kalobja pri Št. Juriji na j. ž., ki je dobil od tega zavoda posojilo v znesku po 450 gld. koncem leta 1888. To posojilo se mu ni naenkrat izplačalo, ampak v dveh delih, namreč dne 23. novembra 1888 v znesku po 350 gld. in dne 4. decembra tistega leta v znesku po 100 gld., kar da svoto posojila po 450 gld. Pri izplačanju te svote so se pa odračunili do takrat zapali deleži, katere bomo pozneje pojasnili, v skupnem znesku po 78 gold. in na raznih dokladah in zamudnih obrestih znesek po 14 gld. 67 kr., skup znesek po 92 gld. 67 kr., tako, da se je našemu kmetu od posojila po 450 gld. izročilo le 357 gld. 33 kr.

Vsakdo bode vprašal, kako da je to mogoče, pa se le zgodi in sicer po društvenih pravilih na sledeči način. To društvo se namreč razdeli v več oddelkov ali sekcij; vsak oddelek se začne z novim letom ter traja pet let. Društvo je bilo ustanovljeno leta 1882, naš kmet je toraj postal leta 1888 ud šestega oddelka, kateri se je začel o novem letu 1888 in traja do konca leta 1892. Vsaki oddelek ima svoje deleže, kateri znašajo za pet let po 13 %, kateri znesek se vplačuje vsak teden v zneskih po 50 kr.

Naš kmet je želel dobiti posojila 450 gld., to je trikrat 150 gld., on je toraj moral imeti pri

društvu tri deleže po 130 gld. Na vsakega teh treh deležev je bil zavezan po pravilih plačevati od novega leta 1888 naprej vsak teden po 50 kr., skup 1 gld. 50 kr. Do konca leta 1888, to je v 52 tednih, je bilo toraj na račun deležev v plačilo zapalo 52krat 1 gld. 50 kr., kar da zgoraj omenjeni znesek po 78 gld., ki se je našemu kmetu odračunil pri izplačanju posojila. Nadalje pa mora vsak ud tega društva, če ne vplačuje vsak teden svojih 50 kr. na vsak delež, plačati za zamudo za vsaki delež za eden teden eden krajcar, in če je zaostal s plačili tedenskih 50 kr. več, kakor štiri tedne, za vsak teden eden krajcar več in tako naprej za vsako daljno štiritedensko zamudo od vsakega tedna in vsakega deleža eden krajcar več. Naš kmet iz Kalobja je toraj moral plačati samo na teh zamudnih krajcarjih 10 gld. 89 kr. Nadalje zahtevajo pravila graškega „Selbsthilfsvereina“ od dolžnika, da plača kot tako imenovano doklado od vsakih sto goldinarjev 14 kr. na teden, kar je zneslo v našem slučaju 3 gld. 78 kr. S to doklado se končno pokrije prebitok posojila čez delež, kateri znaša, kakor rečeno, 13 %, posojila pa za vsak delež 150 gld.

Že ta slučaj kaže, kako zvitni in zapleteni so računi od posojila, katero dobi seveda le ud tega društva. To pa še ni vse, kar je za deležnika neugodno. Dosti važnejše je še to, na kakšen način lahko zgubi ud tega društva ves denar, ki ga je že plačal na svoj delež. O tem nas spet podučí zgoranji slučaj. Imenovani kmet iz Kalobja, ki je dobil od graškega „Selbsthilfsvereina“ koncem leta 1888 posojilo po 450 gld., je seveda moral postati ud tega društva in torej tudi zanaprej v Gradec pošiljati vsak teden svojih 1 gld. 50 kr. z dokladami vred, z vsem znesek po 2 gld. 13 kr. Da pa razmere našega kmeta niso tako ugodne, da bi zamogel teden za tednom ali vsaj vsak mesec plačevati svoje doneske v ta ali oni namen, je vsakteremu znano. V naših krajih in tudi drugod se reši kmet plačil, kedar ravno kaj proda, ter nima rednih mesečnih dohodkov.

(Konec prih.)

Okrajni zastopi in njih potreba.

V Avstriji nimajo vse kronovine in dežele okrajnih zastopov; le nekoliko jih je, katere imajo to naredbo in med temi je tudi Štajarska. Ker Slovenci dozdej nismo nikdar imeli v deželnem zboru v Gradci večine, razumeva se, da si nismo Slovenci te naredbe izmislili, pač pa nam jo je priskrbel nemška in nemčurska gospôda. Iz rok naših neprijateljev pa še nismo ničesar dobili, kar bi nam bilo res potrebno in koristno. To si je treba zapomniti!

Ko so v deželnem zboru v Gradci snovali postavo za okrajne zastope, mislili so le na to,

kako bi se dalo s pomočje okrajnih zastopov slovensko ljudstvo pačiti in ponemčiti, kako bi se veljava slovenskih občin in slovenskega kmeta zatrla, kako bi se ta dva elementa spravila pod jerobstvo nemških in nemčurskih mestic in trgov. Postavne določbe so se, kolikor je bilo mogoče, zmedle in zamotale, mestom in trgov v prid, slovenskemu kmetu pa na škodo.

Dokler se Slovenci svojih pravic niso zavedali in so prepuščali gospodarstvo po okrajnih zastopih nemški in nemčurski gospodi, šlo je vse gladko; gospôda je gospodarila in zapovedovala, slovenski kmet pa je vbogal, plačeval in molčal.

Ko so nas Slovence tuji jerobi že preveč pestili, žmikali in strahovali, začeli smo se otesati teh jerobov, tu pa tam so skušali napraviti red v lastni hiši, postavljati jerobe pred prag, pod kap, zapirati mošnje itd. In kaj je bil tega nasledek? Nemška in nemčurska gospoda prišla je nakrat do spoznanja, da so okrajni zastopi nepotrebna, prav draga naredba. Vidite lisjake!

Mi Slovenci okrajnih zastopov nikdar nismo potrebovali, nismo za nje prosili; nemška in nemčurska gospoda si je to naredbo izmislila; hvalila jih je na vse pretege, dokler je smela z denarji celega okraja po svoji volji gospodariti in ravnati, zdaj jih hoče nakrat odstraniti, ker Slovenci pravimo, da naj mesto in trgi svoje denarje razmetavajo, z denarjem davkoplačevalcev pa se naj gospodarí!

Okrajni zastopi se ne bodo dali tako hitro odpraviti, kakor to misli Ptujška, Celjska in Lenarška gospoda. Zatorej pa je nas Slovencev sveta dolžnost, da se brigamo za okrajne zastope, dokler obstojijo. Mesta in trgi imajo svoje zastopnike v njih, zakaj bi njih ne sme imeti slovenske kmečke občine in slovenski kmeti? Mi privoščimo mestom in trgov te zastopnike po velikosti štibre ali dače; zakaj pa oni naših zastopnikov ne privoščijo? Pri kom je grda nevošljivost doma? Kdo ne pozna ljubezni do svojega bližnjega?

Mi smo za to, da se okrajni zastopi odpravijo; nam se ne zdijo potrebni. Dokler pa ti zastopi obstojijo, hočemo mi Slovenci v njih svoje zagovornike in zastopnike imeti, kakor imajo Nemci in nemškutarji svoje. Ako se nam odvzame dolžnost plačevati naloge za okraj, prepustimo okrajne zastope koj, kdor jih hoče imeti; zdaj pa ne.

Ker smo prepričani, da tako mislijo in čutijo tudi naši bratje sv. Lenarškega okraja v slov. goricah, pričakujemo od njih, da se bodo pri bodočih volitvah v okrajni zastop pokazali kot možje poštenjaki, držeč se gesla: Vse za vero, domovino in cesarja!

Sosed.

Gospodarske stvari.

Krompir in njegove kalice.

V sedanjem času se nam dozdeva primerno, če pokažemo našim bralcem na neko nevarnost za zdravje živine, ki tiči v krompirji, v njegovih kalicah. Krompir ima v sebi nekaj strupa in pravi se mu solanin. Ta strup pa je posebno v kalicah, v poganjkih, ki jih ima v tem času krompir posebno veliko in že precej razvitih. Ako se tak krompir polaga živini, ne da se poprej otresti kalic, vzboli živinče, ki jih dobi va-se. Solanin prejde v živce, posebno tiste v hrbtišči in v glavi ter jim jemlje moč, da jim postane hod težek, če se še kaj druga ne pripeti.

Izpozna se ta bolezen na živini lahko in še tudi ozdravi se, ne da gre živinčetu za življenje, vendar pa se je človek lahko prestraši, izlasti če je ne izpozna hitro. Ako dobi živinče tacihi kalic več va-se, noče več žreti in stoji v hlevu, kakor da ima strene noge, ter pobeša še glavo. Oko otrpne in vezna kožica v očesu je močno rdeča, žila pa bije veliko hitreje. Ako ženeš tako živinče iz hleva, gre ti, kakor da je omočeno, pade na kolena in kite so omahnjive ter ne služijo več živali dobro.

Ozdravi se živinče največkrat že s tem, da se mu daje druge klaje, take, ki jo rado žre, popolnem pa se naj odpravi krompir iz klaje. V štirih do šestih dni je potem živinče že zdravo in je za rabo. Po tem takem je treba sedaj prividnosti pri polaganji krompirja. Strup se iz kalic ne odpravi, če jih skuhaš, zato ne kaže druga, kakor da obereš poprej kalice s krompirja in ga še le tedaj pripraviš za klajo živine. K temu še lahko povemo, da krompir, ki ima že kalice, nima več redilnih snovi v sebi, vsaj veliko manj, kakor tak, ki še ne kali. Kakor se torej vidi, stori človek najbolje, da shranjuje krompir tako in na takem kraji, da ne začne prehitro gnati kalic iz sebe. To pa je le mogoče na suhem in prezračnem kraji; posebno v spomladi, ko se ni več bati, da zmrzne.

Sejmovi. Dne 20. aprila pri sv. Lenartu v Mislinji. Dne 23. aprila v Hočah, v Ivniku, pri sv. Juriji na Pesnici, v Ljutomeru, na Ptujski gori, v Šoštanji, v Podčetrtku. Dne 24. apr. pri sv. Juriji na j. žel., pri Mariji Snežnici in v Zdolah.

Dopisi.

Iz Šmarijskega okraja. (Raznoterosti.) Na veliko nedeljo ob 9. uri dopoludne se je na tukajšnjem sodnijskim poslopji po 29 letih zopet bela zastava izobesila. Res velika redkost. Ni bilo namreč nobenega jetnika v

zaporu. Zadnja jetnica je šla namreč iz zapora o zgoraj omenjeni uri; bila je zaprta, ker je kokoši kradla. — Veliko čudo je na naši na ravnost čisto slovenski pošti; ako v uradno sobo stopiš, vidiš po stenah samo nemške odloke. Se ve, da slovenskemu ljudstvu tega ni treba brati, kar odloči c. k. poštno raznateljstvo v Gradci, saj se je v nemškem Gradci odločilo, dosti temu! Naša poštna opraviteljica je rojena Nemka, sicer pa prav izobrazena ter proti vsakemu prav prijazna; za tega del se menda reč od strani občinstva prezira. — V ponedeljek so bili pri tukajšnji rokodelski zadrugi dva kovaška učenca „prosta“ povedali, in sicer je to Blaž Štumberger iz Rečice in Simon Mesiček iz Hajnskega. Običajno je pri rokodelskih zadrugah, da vsaki, ki hoče, da se prost napove, mora prinesiti nek izkaz, da zna resnično v svojem rokodelstvu dobro delati. Zato je naredil prvi prav umetno izdelane trsne škarje, take, da jih še marsikateri stari kovač ne naredi, drugi pa konjsko podkvo, ki je bila tudi prav izvrstno delo. — Preteklo je že več, kakor leto, da je nek poštenjak prosil v Lemberškem, sicer majhnem trgu, za oštirsko obrt. To pa se mu je od politične gosposke odbilo s tem odlokom, da tri obstoječe krčme popolnoma zadoštujejo potrebam ljudstva. Ali pa se ne zna za to, da ima mali trg 6 dobro obiskanih sejmov, pri teh pa na vseh treh krčmah vsakokrat že ob 1. ali 2. uri popoludne česa zmajka, ali kruha ali mesa, ali piva? In pripetilo se je že ondi, da je tudi vina zmanjkalo. Sicer so pa omenjene tri krčme skorej ves čas po zimi zaprte. Poleti pa se malo kedaj dobi kaj jesti, in včasih še kruha ne. Zakaj le tedaj omenjeni poštenjak ne dobi krčmarske obrti? Menda že zato ne, ker je z dušo in telom Slovenec. Ne spada namreč k društvu Südmark. Slovenci se pač zmirom v kot tiščijo in kolikor mogoče, se jim pravice kratijo.

Iz Preborja. (Spomin blage žene.) (Konec.) Na dan pokopa so domači preč. g. župnik blagoslovili trugo pred domačo hišo in potem se je začel pomikati dolgi sprevod proti farni cerkvi, dobro pol ure hoda. Nenavadno za tukajšnje kraje je bilo videti krasne vence na trugi rajne, in zadi žalujoče mestne gospode z gospemi soprogami, a nenavadno veliko je bilo pa tudi ljudi, da enakega pogreba še tukaj ne pomnijo; od vseh krajev, od vsake steze so hiteli ljudje zadnjo čast skazat rajni. Ko so trugo rajne v cerkev zanesli, so se vršile mrtvaške bilje in molitve, potem stopijo župnik na prižnico in začnejo z besedami: „Blagor njim, ki v Gospodu zaspé, kajti njih dobra dela gredo za njimi“ ter opisujejo z ginljivimi besedami življenje rajne. Vse je plavalo v solzah in gotovo ni bilo enega suhega očesa v cerkvi, pač najlepši dokaz, kako priljubljena je bila rajna!

Po črni sv. maši je bil pogreb, Zadnjokrat je solnce posijalo v ozko, temno hišico! Že je poldne preteklo, ko so se zadnji spremljevalci vračali domov. Blaga rajna počiva na strani svojega pred 11 leti umrlega moža Jakoba Vrečko, čegar nagrobni napis: „Življenje vse si skrbel zvesto. — Za blagor žene, in otrok. — Zda ni Te več! — o spavaj sladko! — Dokler nas zopet združi Bog!“ — bo tudi njen grob kinčal. Truplo njeno sicer počiva, a njen spomin, njen izgled naj živi med nami, posebno med slovenskimi gospodinjami! Lehka jej zemljica! Blag jej spomin!

Iz Dramelj. (Volilne sitnobe.) Ni v navadi pri nas, da bi svetu kaj poročali o sebi, če ravno več vaših listov k nam prihaja. Zdaj se mi zdi vredno, da tudi o nas bralci kaj izvejo. Pri nas, kar že stari možje pomnijo, ni bilo sitnobe ali prepira pri volitvi, letos smo to včakali in kaj je temu krivo? Druga ne vem povedati, kakor nekaj gospôde se je zacimilo v občini in za to že imamo dve stranki, in kjer te dve stranki, tam je gotovo prepir, kakor se to godi zdaj pri nas, kar prej nikoli. Volitvo smo imeli že pred tremi meseci in ta čas se je gosposka banda in pa njeni privrženci z vso močjo pripravila za volitev, tudi pooblastila so si dobili, in še nekateri celo niso vedeli, da imajo oni od njih pooblastila. Le potem se je izvedelo. In zavoljo tega se je poskrbelo, da se je pritožba vložila in nato je okr. glavarstvo ovrгло volitev in nam zdaj drugo zapovedalo. Zdaj se tudi kmetje bolj napravljajo za volitev, ker prej jih je le malo prišlo. Zdaj pa si mislijo, kaj bi znalo priti, ko bi nas ta majhna peščica gospodov komandirala. Za kmete so zdaj slabi časi. Bog nam daj boljših ali naj bo dosti za zdaj; še pa drugokrat kaj Kmetje, dobro torej premislite, in stopite na dan volitve naprej in dajte glas tistim, katere izpoznate, da se jim lahko zaupa blagor naše srenje.

Iz Radovljice na Kranjskem. (Roparski napad na duhovnika.) Necega večera koncem meseca februarja t. l. skril se je v Brežnici, okraji Radovljiškem, v tamošnjem farovži nek potepin z namenom uže ostarelega a kakor je mislil, jako premožnega župnika, č. g. Vinko Mayra v spanji napasti, umoriti ter potem vse v njegovi sobi se nahajajoče gotovine polastiti. Ko napoči čas počitka, vlegli so se g. župnik v svoji spalnici v prvem nadstropji, a niso kaj hudega slutili, zato se tudi po noči v svoji spalnici niso zaprli. To navado je moral lopov dobro znati, kajti skril se je v sosednjo sobo ter ondi mirno čakal do polunoči in potem ko je mislil, da g. župnik že trdo spijo, vstopi s svečo in sekuro pri nezaklenjenih vratih v spalnico, hoteč svoj grozoviten načrt izpeljati ali varal se je, ker se g. župnika slučajno osodepolni večer zaspanec dolgo ui polotil, so napravili si

zopet luč ter prebirali neko knjigo, ko je lopov prilomastil v spalnico, nevedoč, da imajo še luč. Gospod župnik zagledavši prišleca, menili so, da pride cerkvenik in bode treba iti na nujno sprevidenje; vprašajo ga torej, kaj je novega, ali hudobnežu, ko vidi v svoji iznenadosti, da ne bode mogel tiho kaj opraviti, upadlo je srce in je neodločno zahteval denarja ali pa življenje ter skočil na župnika, ki so bili že brzo iz postelje vstali in jeli za pomoč klicati, s sekuro. Zadel pa je le roko in jo je precej ranil; ker je pa le uvidel, da je sedaj sam v zanjko zabredel in da bi se mu huda skuhala, ko bi dospeli ljudje ter njega tukaj zasačili, pobrisal jo je še o pr vem času skoz vrata v sosednjo sobo, od koder je bil prišel, potem pa je pri oknu na tla skočil in ubežal v daljno noč. Kakor se sliši, je zlobnež odšel svetni kazni, ker ga sodnija ni mogla zaslediti, a doletela ga je očitvidno pravična božja kazen, kajti v bolnišnici je končal svoje življenje ter je neki še pred svojo smrtjo obstal, da je on bil g. župnika napadel.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Da je vladi resnica s česko-nemško spravo, za to nam je znamenje shod zaupnih mož iz obeh strank, ki se posvetuje te dni na Dunaji o načrtih novih postav, katerih bode treba, ako jim naj obvelja sprava in ne ostane le na papirji. — Kakor po večih mestih, tako ima tudi Praga, glavno mesto Čehov, nevoljo z delalci; sedaj ondi peki pohajajo brez dela, dokler jim mojstri ne dajo za 15% večjega plačila in dela le po osem ur na dan. Malo to ni, kar se v tem terja. — Pogreb knezonadškofa dr. Ederja v Solnemgradu je bil v ponedeljek sijajno znameuje za občeno spoštovanje, ki ga ima kršč. ljudstvo do svojih višjih pastirjev. — Naši nemški sosedje na Gorenjem Štajarji že delajo priprave za volitve v dež. zbor. Stranka nemških konservativcev se nadja, da si pridobi vsaj dva poslanca več, kakor jih ima doslej. Nam bi bilo to prav ljubo, kajti ta stranka je še kolikor, toliko pravična tudi nasproti slov. ljudstvu. — Kmečka zveza ali „bauernbund“ dela po Koroškem raboto za liberalno gospôdo in sili posebno v slov. občinah v volilce, naj si izberó za dež. poslanca le kmeta, se ve, da tacega, ki hodi v gosposki suknji in nosi koš nemškutarije na hrbitišči za liberalno gospôdo. — V Ljubljani bije se letos hud boj pri dopolnilnih volitvah v mestni zastop. V tretjem volilnem razredu so dobili možje „neodvisne meščanske stranke“ veliko večino in tako bode brž tudi v ostalih razredih. Dobro, če bode potlej le mir, ne pa vedni prepir, tak, kakor je sedaj v času volitve! — Župnije litijskega okraja prosijo c.

kr. okr. glavarstvo v Litiji, naj jim dopisuje le slovenski. Čudno, da se ne godi tako še sedaj! — Iz Kranjske dežele se radi selijo ljudje in sicer najrajši v severne strani Amerike. To ni dobro znamenje! — V Gorici so se sedaj že blizo spravili slov. možje, ki imajo kaj veljave, med seboj a škoda, da še izhajata vedno dva slov. lista v tem mestu. Čemu neki? Kam da to pelje, to vidimo den na den lahko v osrednji slov. dežel. — Odkar je v Trstu novi ces. namestnik, ne upa si iredentstvo več tako na svitlo, ali težko, če ga bode še kmalu konec. — Po Dalmaciji potuje sedaj višji ogleda c. kr. pehote fzm. König ter pregleduje ondašnje vojaške naprave. — V Karlovcih na Hrvaškem snide se kmalu pravoslavni zbor, da voli novega metropolita. — Zakaj da je jud Schossberg postal baron, o tem se sliši sedaj veliko. Mož je neki veliko denarja prejšnji ogerski vladi dal na razpolaganje o volitvah. V tem pa se ve, da je velika zasluga.

Vunanje države. Dnes imajo avstrijski popotniki avdijenco pri sv. Očetu v Rimu. To je za-nje pač imenitna ura in ostane jim čas življenja v spominu. — Vedno bolj se govori v Italiji, da se bliža Crispi in njegova vlada koncu. Če se to zgodi, ne bode škoda, kajti možu živé tri žene in tak človek gotovo ne zasluži, da mu ostane dolgo zaupanje. Doslej so ga držali freimaurerji in pa železni kancelar v Berolinu. — V Španiji so bili kedaj višji generali brž pri roki, kedar je šlo za kako ustajo zoper vlado. Kakor pa kaže sedaj, stojé vsi vestno za kralja in njegovo mater, kraljico-udovo. — Na Francoskem suče se vse okoli vprašanja, je-li republika prav za vse. Kdor ima dobička od nje, tak se ve, da je za republiko. Vse drugače pa misli ljudstvo, ki jo plačuje, ali ono ne more dati svoje misli na znanje, ker tišči vlada z vso silo, kedar so volitve, na to, da pridejo le „možje republike“ na vrh. — V Belgiji so sedaj vsi delalci v nekaki zvezi med seboj in to je dobro za-nje, pa tudi za države, dokler jih ne polni „duh ustaje“. Žal, da ne manjka hujskačev, ki živé od ščuvanji, to pa na stroške delalcev. — Nemški cesar Viljem II. freimaurerjem ni po volji in zato gledajo vse, kar cesar počne, nekam pisano ali celo skozi črne očali in zato jim ne gre vere, kedar sodijo čez cesarja in njegovo delovanje, češ, da je za občni blagor nevarno. — Nasproti Rusiji je Nemčija posej prav prijazna in se vidi, da je carju Aleksandru III. to po volji; vendar pa še ni ne misli na to, da pristopi Rusija k tripelalijanci. — Bolgari so plačali do 3 milj. rubljev Rusom vojne odškodnine. To je za malo državo veliko denarja. — Srbska kraljica Natalija se toži, da se ji ne dovolji, naj bi mladi kralj Aleksander večkrat k njej, k materi prišel. Je-li pa kralj Milan prišel v Beli-

grad, to še ni znano. — Da je na otoku Kreta vse v redu, trdi turska vlada in odločno taji, da bi vojaki bili kje vdrli v kršč. cerkve. No po času se izve še že tudi to. — V Afriki širi Nemčija svojo veljavo ter je to Angležem, ki so doslej sami v onih krajih kaj veljali, prav neljubo, toda kaj čejo, ko je v Afriki sila veliko še ljudstva, ki še ne stoji pod njih oblastjo. — V severno Ameriko pride te dni kacic 25 tisoč ljudi z otoka Islandija ter se naseli v državi Kanada. Tam so zemljišča bojda že odločena za-nje.

Za poduk in kratek čas.

Potovanje v Otizo.

(Spisal F. R.)

(Dalje.)

Naši starci, ki si ista leta, ko je bil ves svet srečen, vesel, zadovoljen in pošten, še vedno nazaj poželijo, trdé tudi, da so bili še takrat daljši dnevi, kakor so sedaj. Vse delo, kar ga je bilo prikmetu, se je prè v malih dnevih in iz lahka opravilo takó, da je ljudem še med tednom preostajalo časa, da so se zbirali po solnčnem zahodu pod vaško lipo ali hruško, kjer so uganjali uganke, pevali mične pesmi, ali pa poslušali kakega starca, ki je pripovedoval o Turku ali pa kaj o deveti deželi. Zemlja je bila takrat rodovitniša ter se je dala ležje obdelovati, če tudi ni bilo ne sluha ne duha o kakem železnem plugu, kamo še le o kakem stroji. Njiv so imeli sicer manje, pa vendar so se iz lahka prehranili vse leto, pa za naprej je bilo vsega, pri nekaterih še celo za več let. Kje pa se sedaj najde kaj tacega? Takrat vsedlo se je prè pri kmetu vsak dan po 12 ljudi k mizi, a sedaj marsikateri kmet še niti družine nima. Nekdaj je bilo zaslužka dovolj, sedaj ga ni. Pridelki so se prodajali drago, družina pa je služila za prav majhno plačo: hlapec za 12, dekla pa za 6 glđ., pastirji pa so bili starci s svojimi vnuki. Takih in enakih reči bi človek lahko napisal cele bukve.

Sedaj pa list obrnimo ter čitajmo, kaj da najdemo na njem zapisanega o sedanjosti!

Dandanes so dnevi prè krajši od nekdanjih. Človek dela ves premili teden po dne in po noči in čestokrat še mu le delo zaostaja, če tudi se rabijo dandanes za obdelovanje zemlje raznovrstni stroji. Sosed ne najde časa, da bi se s sosedom vsel pod lipo ali hruško. Zemlja slabo rodi, niti za domače potrebe se ne pridelava, kamo še za prodajo. Zaslužka ni nikjer, odkar hlapec prevaža blago iz kraja v kraj. Družina je predraga, pa se tudi ne dobi, ker se vse, kakor hitro ima 18 let, oženi, oziroma omoži. Niti pastirjev nemamo; dete, kakor hitro

more nesti bič, mora na pašo. Tako tožijo sedanjí gospodarji.

Iz poprej rečenega sklepamo, da so se z vzgojo mladine pečali nekđaj, to je v istih srečnih časih izključljivo le starci — dedeci in babice. — Kdo pa izvršuje dandanes to preimnitno nalogo? Nikdo, kajti do sedmega leta so otroci večjidel sami sebi prepuščeni. Kdo ima dandanes pri hiši čas, da bi se z deco mudil? Otrok mora zgodaj na noge, bič in kos kruha v roke, pa na pašo! Večer pozno iz pašé domov, živino v hleve, potem pa zopet kos kruha v roko pa spat! Tako odgaja se dandanes naša mladina pred šolsko dobo.

Kako pa so tedaj nekđaj odgajali starci svoje vnučiče? Če sta živela še oba starca, dedec in babica, tedaj jima je bila odgoja otrok po spolu izročena: dedecu dečki, babici pa deklice.

Rekel sem že poprej, da so nekđaj starci z otroci domačo živino pasli. Na vse zgodaj gnala sta starca vsak svoje živino na pašo. Otroci, ki v jutro najboljše spijo, ostali so še do zajutreka doma. Po zajutreku pa so šli za svojimi starci na pašo ter jim nesli tudi zajutrek. Tu je sedela babica v senci ter je krpala strgano obleko; deklice pa so pazile na živino. Tu imam v mislih občinske pašnike. Tu na paši, učila jih je moliti ter jim je pripovedovala, kar je vedela iz sv. pisma. Takrat živele so še babice — pripovedovalke, o katerih pravijo, da so znale boljše pripovedovati, kakor v sedanjem časi najboljši pisatelji.

(Dalje prih.)

Smešnica 16. Krčmarica: „Gospod doktor, ali Vam je dišalo kosilo pri nas?“ „Oj se ve, da mi je“, odgovori doktor, „tako mi je dišalo meso, da se nič nisem upal čez-nj“.

Razne stvari.

(Knez nadškof.) V ponedeljek so bila v stolni cerkvi v Mariboru zadušna sv. opravila za pok. knezonadškofom dr. Albertom Eder.

(Slovensko društvo) zboruje v nedeljo, dne 20. t. m. ob $\frac{1}{2}$ 4. uri v Rušah v g. Franc Novakovih prostorih ter bode g. dr. Radaj poročal o deželnem zboru Štajarskem.

(Shod volilcev.) Dosedanji poslanec za Brežki okraj g. Josip Jerman bo v nedeljo, dne 27. aprila t. l. ob 3. uri popoldne v Globokem v gostilni pri „Slovenski lipi“ gospé Razlag volilcem poročal o delovanju v deželnem zboru.

(Imenovanje.) Preč. g. dr. Iv. Križanič, korar stolne cerkve, prevzame v kn. šk. bogoslovji profesuro pastirne in vlč. g. Karol Hribovšek, spiritual v kn. šk. duhovnišči, oskrbuje posle ravnatelja v istem duhovnišči v Mariboru.

(Pevsko društvo.) Velč. gosp. Anton Fröhlich, nadžupnik pri sv. Križu na Slatini, daroval je veledušno „Slov. pevskemu društvu“ 5 gld., za kar se mu najiskrenejše zahvaljuje Odbor.

(Kat. pol. društvo) v Slatini ima v nedeljo, dne 20. t. m., ob $\frac{1}{2}$ 4. uri popoldan v hiši g. Franca Ogrizek, hšt. v. 93, svoj letni javni občni zbor. Dnevni red: a) Volitve novega odbora; b) govor o sadje in vinoreji; če bo mogoče, praktično razkazovanje o škropljenju vinogradov proti peronospori; c) govor o stanju sedanjih šol in d) prosti nasveti. Z večer prista zabava. Vse odbornike, ude in slovenske prijatelje prijazno vabi Odbor.

(Podružnica) družbe sv. Cirila in Metoda za Veliko Pirešico ima v nedeljo, dne 20. aprila t. l. svoj letni občni zbor v prostorih Janeza Felicijana, p. d. Mostnarja na Prešniku. Društveni tajnik in blagajnik poročevala bosta o podružničnem delovanju, volilo se bode podružnično načelnništvo, potem pa zastopniki za veliko skupščino te družbe l. 1890. Razgovarjalo se bode posebno o versko-narodni šoli. Sprejemali se bodo novi udje. Poberala se bode letnina. Društveniki, kakor prijatelji družbe sv. Cirila in Metoda so prav uljudno povabljeni k temu zboru.

(Shod) napravi podružnica sv. Cirila in Metoda za Beljak in okolico v nedeljo, dne 20. aprila v Prošovicah pri Mariji na Zili v gostilni gospoda Šumija o 3. uri popoldne po naslednem dnevnem redu: 1. Pozdrav načelnikov. 2. Deklamacije: a) Svetinja. Zložil A. Aškrc. b) Deklica, ki je v šolo hodila. Zložil Stanič. 3. Poučen govor, govori blag. g. dr. Jožef Vošnjak. 4. Nasveti in predlogi. 5. Domača zabava, pri kateri bodo družbo razveseljevali vrli Loški pevci in razni govorniki. Načelnništvo vabi prav uljudno, da se tega shoda udeležijo družbeniki in oni, ki hočejo k družbi pristopiti; sploh pa so dobro došli vsi rodoljubi slovenski.

(Občina.) V Krčevini pri Mariboru so si izvolili Matija Marinšek za župana, svetovalca pa sta Jože Schweiger in Jože Fauland. Svetovalcev ne poznamo, toda če ju sodimo po imenu, nobeden nam ne obeta kaj prida.

(Izpred sodnije.) Doba porotnih sodeb se je v Celji začela zadnji ponedeljek. Ne srečno, kajti v govoru g. predsednika, c. kr. dvorn. svetovalca pl. Heinricherja je neki bilo taciš besedi, da je g. Miha Vošnjak vložil tožbo zoper njega pri c. kr. pravosodnjem ministerstvu.

(Dekanijo) Maribor na levem bregu Drave oskrbuje začasno preč. g. Lovro Herg, korar stolne cerkve v Mariboru.

(Kaznilnica.) Iz Celja pride te dni v v moško kaznilnico v Mariboru 30 mož. Kakor se vidi, ne manjka jim taciš ljudi.

(Umrl) je č. g. Valentin Jaric, župnik v Kostivnici, dne 16. aprila, previden s sv. zakramenti za umirajoče. Rajnik je prišel še le koncem januarja t. l. iz Št. Florijana v Kostivnico, dosegel je 67. leto svoje dobe.

(Šulverein.) V Breznu pri Dravi imajo podružnico šulvereina in možiči, ki sedé v njej, mislijo poleti napraviti neko veselico na korist šulvereina. Teško pa bode kaj iz te veselice, kajti kjer gre za denar, tam tiščé nemškutarji roko trdno v žepu!

(Izvožnja.) Nekaj časa niso smeli na Bavarsko pošiljati svinj, sedaj pa je nemška vlada preklicala ono prepoved. Svinjam bode torej najbrž poskočila cena.

(Nesreča.) V soboto pred veliko nočjo je razneslo J. Pšeničniku, posestniku na Sladki gori, samokres v roki ter mu je v tem položju roke odtrgalo. — Viničar F. Vrbanšič v Rožnem vrhu pri Gornji Radgoni je vžgal uni petek kup stelje. V tem pa je prišel njegov 3 leta stari sinek tako blizo ognja, da se mu je oblačilo unelo in ga je tako opeklo, da je k malu umrl.

(Duhovske spremembe.) Č. g. Anton Borsečnik, vikar stolne župnije v Mariboru, postal je provisor iste župnije in č. g. Jožef Pečnik, gre za II. kaplana v Slov. Bistrico. Provisor je postal č. g. Ivan Kozinc, kaplan v Koprivnici, na isti župniji.

Loterijne številke:

Gradec 12. aprila 1890:	81, 11, 40, 36, 60
Dunaj " " "	17, 80, 82, 5, 25

Plemenske svinje.

Proda se 80 angleških svinj za pleme (Yorkshire in Berkshire), dva do sedem mesecev starih. Cena jim je 10 do 30 glđ.

Franc Blažič,
mesar na Ptuj.

2-3

Škropilnice

proti strupeni rosi
izvirne

Allveilerjeve,

ki so znane kot najboljše, se dobivajo
po ceni à 18 glđ. in bakreni vitriol
(galicija) kilo 40 kr. pri

ALOJZU MIKL

v Ormoži na Dr. 1-3

Hitra in gotova pomoč pri boleznih želodčnih in njih nasledkih!!

Najboljši in najdelavniši pripomoček za vzdržanje zdravja, čiščenje in pospeševanje sokov, kakor tudi krvi in za pospeševanje dobrega prebavljanja je povsod in dobro znan in priljubljen

„dr. Rosa-jev zdravilni balzam“.

Izdelan je iz najboljših in zdravilnih zelišč jako skrbno, upliva dobro pri vseh težavah v prebavljanju, izlasti pri slabem teku, želodčnem krči, kislem vzbujanju, krvnem natoku, hemeroidah itd. Vsled te svoje preizvrstne delavnosti je postal le-ta balzam gotovo in vtrjeno ljudsko domače zdravilo.

Velika steklenica stane 1 glđ., mala 60 kr.
Jezero priznalnih pisem leže na razpolago.

Svarjenje!

Da se izogneš prevari, opozarjam te, da je vsaka steklenica dr. Rosa-jevga balzama po meni pritrjena in moder karton zavita ima na strani napis: „Dr. Rosa-jev zdravilni balzam iz lekarne „pri črnem orlu“ B. Fragnerja Praga 205—3“ v nemščini, češčini, madjarščini in francoščini, na pročelji pa natisnjeno mojo zakonito zavarovano varstveno znamko.

Pravi dr. Rosa-jev zdravilni balzam

dobi se samo v glavnej zalogi

B. FRAGNER-ja,

lekarna „pri črnem orlu“,
Praga, št. 205—3.

V Ljubljani: G. Piccoli, lekar; Vilj. Mayr, lekar; Eras. Birschitz, lekar; Jos. Svoboda, lekar; U. pl. Trnkoczy, lekar. V Postojini: Fr. Baccaricchi, lekar. V Kranji: K. Savnik, lekar. V Novem Mestu: Dom. Rizzoli, lekar; Ferd. Haika, lekar. V Kamniku: Jos. Močnik, lekar. V Gorici: G. Christofoletti, lekar; A. de Gironcoli, lekar; R. Kürner, lekar; G. B. Pontoni, lekar.

Vse lekarne v Avstro-Ogerskej imajo zalogo tega zdravilnega balzama.

Tam se tudi dobi z na tisoče zahvalnih pisem priznано:

Praško domače mazilo

zoper bule, rane in vnetje vsake vrste.

Rabi se, če se ženam prsa unamejo ali strdijo, pri oteklinah vsake vrste, pri črvu v prstu in pri zanohtnici, če si roko ali nogo zvije, pri morskej mrtvi kosti, zoper revmatične oteklina, kronično unetje v kolenih, rokah in ledjih, zoper potne noge, pri razpokanih rokah, zoper odprte rane na nogah in na vsakem delu telesa sploh, vratnej oteklini.

Vse bule, oteklina in utrdine ozdravi v kratkem, če se gnoji, izvleče ven ves gnoj ter v kratkem ozdravi.

V škatljicah po 25 in 35 kr.

SVARILO!

Ker se Praško univerzalno mazilo od več strani ponareja, opozarjam, da ga po pravem receptu le jaz izdelujem. Pristno je samo, če imajo rumene škatljice, v katerih je mazilo, nauk, kakó je rabiti, na rudedem papirju tiskan v devetih jezikih in so zavite v svetloodem karton, ki ima natisnjeno varstveno znamko.

Balzam za uho. Skušeno in po mnogih poskusih kot najzanehljivejše sredstvo znano, od strani naglušnost, in po njem se dobi popolno že zgubljen sluh. 1 steklenica 1 glđ. av. velj.

Zahvala.

Ogersko-francosko zavarovalno društvo „Franco-Hongroise“ v Gradci je meni odškodnino za zgorelo stanovanjsko hišo, da-si nisem imela do nje pravice, ker nisem bila vplačala premije, milostno in ljubeznjivo izplačalo. Zato se mu s tem iz srca zahvalim.

V Dežnem selu pri Brežicah,
dne 4. aprila 1890.

Ana Sottler, l. r.

Priporočba.

Priporočam svoje lepo izdelane
bakrene

**Vakuum-
Peronospora - brizgalnice**

z zahlopko in z bakrenim vedrom,
komad 16 gld.

Na ogled pri

Albertu Fiebiger,
kotlar-ju, Koroške ulice števil. 5
v Mariboru.

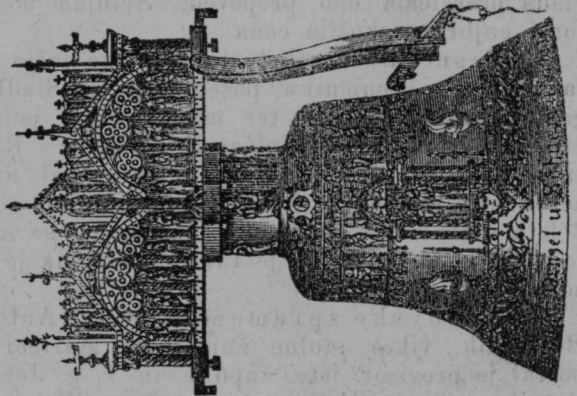
Veliki živinski sejem

se vrši pri sv. Antonu v slov. gor. dne
28. aprila t. l.

2-2

Priporočba.

Priporočamo se oč. duhovščini, cerkvenim predstojništvom za napravo turnskih zvonov v vseh glasovih v velikosti ter prevzamemo poročstvo za natančno vbranje in skrbno delovanje. Imamo tudi cerkvene svečnike, ubrane oltarne in žagredne zvončke.

Nešteta priznanila gledé izdelanih zvonov
leži pri nas na ogled.

Jan. Denzel-novi sini
v Mariboru na Dr.

4-6

Dunajsko blago.

Nova štacuna.

DUNAJSKO BLAGO,

Gosposke ulice št. 8 v hiši gospé Küster.

Velika zaloga vsakojakih vrst oblačilnih tvarin, kakor kamgarn, baige, kašmir in najnovejše robe v črtanih in karniranih oblikah, tudi perilo, zefiri in levantinke; na dalje šifoni, oxford in platna v najboljših vrstah.

Tudi bogata zaloga robe za gospodsko obleko, blago za dežne plašče in novine za oprave gospá, kakor tudi zastori, preproge, pregrinjala postelj in odeje za letno in zimsko dobo.

1-3

Cena je trdna in najnižja.

Dunajsko blago.